

ČITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 148 — Štev. 148 (Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, TUESDAY, JULY 28, 1942 — TOREK, 28. JULIJA, 1942

VOLUME L. — LETNIK L.

VSI ne moremo iti na bojišče se vojskovati prti sovražniku osebne svobode; — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAMKE redno.

VRATA NA KAVKAZ ODPRTA

RUSKO VRHOVNO POVELJSTVO NAZANJA, DA SE JE RUSKA ARMADA JMAKNILA PRED MOČNIM NEMŠKIM PRITISKOM NA KAVKAZ IZ ROSTOVA IN NOVOČERKASKA, KI SE NAHAJA 20 MILJ SEVEROVZHODNO OD ROSTOVA. — RUSI SO SE DO ZADNJEGA BORILI PO ULICAH DELOMA RAZDEJANEGA MESTA NA SEVERNEM BREGU DONA, POTEM PA SO SE UMAKNILI ČEZ DON NA JUŽNI BREG.

Nemško vrhovno poveljstvo, ki je že prejšnji teden trdilo, da so Nemci zavzeli Rostov in Novočerkask, naznanja, da je nemška armada zavzela že tudi Bataisk, ki leži pet milj južno od Rostova in ob železnici ter ob oljevodu iz Baku.

V nevarnosti so ruske postojanke tudi pri Cimlijansku, 120 milj severno od Rostova. Na tem kraju Nemci naglo grade pontonske mostove čez Don, tako da jih Rusi sproti ne morejo podreti.

Z zavzetjem Rostova in Novočerkaska so si Nemci odprli vrata na Kavkaz in do njegovih bogatih petrolejskih vrelcev.

Rostov je največje mesto južne Rusije. Ima 500.000 prebivalcev ter leži v delti Dona, 12 milj nad izlivom v Azovsko morje. Rostove je sedaj v tej vojni že drugič v nemških rokah. V svojem naglem prodiranju proti vzhodu so ga Nemci prvič zavzeli 22. novembra lanskega leta. Teden pozneje pa je maršal Timošenko pričel svojo veliko ofenzivo ter je pregnal Nemce iz Rostova in jih potisnil še 40 milj dalje proti zapadu do Taganroga. S tem je maršal Timošenko imel zopet v posesti "vrata do Kavkaza."

Nemci so prekoračili Don med Cimlijanskim in Rostovom, toda z velikanskimi izgubami. Na tisoče trupel nemških vojakov leži ob bregu Dona, ali pa jih nekeje s seboj valovi velike reke skupno z razbitimi mostovi. Toda Nemci vedno pošiljajo v boj rezerve, ki stopijo na mesto padlih.

Skrozi Rostov so šle glavne pošiljave petroleja in živeža in ima tudi velike ladjedelnice. Rusi so vedno povdarjali, da so bili Nemci na tem kraju vedno v veliki premoči in jih niso mogli vstaviti niti s svojo največjo hrabrostjo. V tej pokrajini so tudi velikanska žitna polja, ki so bila uničena in uničenega je skoro 23 odstotkov ruskega žitnega pridelka.

Nekaj uspehov poroča j o Rusi samo s fronte okoli Voroneža, kjer je bilo pobitih na tisoče Nemcev in so Rusi zopet na enem kraju prekoračili Don na njegov zapadni breg. Pri vsem tem pa nemškega levega krila ne ogrožajo tako, da bi mogli s tem olajšati pritisk na jugu.

V teh bojih pa se bijejo tudi značne bitke v takem številu, kot še nikdar poprej. Po dnevu in po noči so v zraku cela krdeča aeroplanov. Rusi imajo mnogo ameriških aeroplanov, zlasti bombnikov.

Včeraj so Rusi pri Cimlijanskju in Rostovu razbili 50 nemških tankov.

Proces nemških sabotažnikov

Jutri bo v Washingtonu izvanredno zasedanje najvišjega zveznega sodišča, ki bo odločilo, ali ima 8 nemških sabotažnikov, ki so bili prijeti potem ko so se izkrcali na Long Islandu in v Floridi in proti katerim že teče proces 16 dni, pravico do habeas corpus postopanja, to je, da jih mesto vojaškega sodišča sodi civilno sodišče s poroto.

Vsa javnost je presenečena, da je predsednik najvišjega sodišča Stone v sporazumu s svojimi osmimi ostalimi tovariši sklical izvanredno zasedanje najvišjega sodišča.

Sodišče bo razpravljalo in odločilo o tem, ali se prošnji ugodi, ali ne. Generalni pravnik Francis Biddle in vojaški sodnik generalni major Myron C. Cramer bosta prošnji nasprotovala z vsemi postavnimi pripomočki.

Ker je bilo vrhovno sodišče na trimesečnih poletnih počitnicah, je bilo treba na izvanredno zasedanje poklicati člana najvišjega sodišča iz več oddaljenih krajev. Najbolj oddaljen je bil sodnik William O.

Douglas, ki je bil na počitnicah v državi Oregon je je sedaj na potu v Washington. — Sodnik Frank Murphy je kot polkovnik na manevrih v Dillworth, N. C. in je bil o izvanrednem zasedanju sodišča obveščen po telefonu. Sedaj je na vlaku na potu v Washington.

Ko je bil izdan poziv na zasedanje sodišča, je bil v Washingtonu samo sodnik James F. Byrnes, vsi drugi so bili izven glavnega meseta. Čelo predsednik najvišjega sodišča Harlan F. Stone, ki je pozval svoje tovarise na izvanredno zasedanje, je povabilo postal iz Franconia, N. H.

V GRČIJI JIH POMRJE 500 NA DAN ZA LAKOTO

Iz Londona došlo poročilo pravi, da v Grčiji ljudestvo pomira od lakote tako, da je samo v Atenah vsak dan 500 mrtvih zaradi lakote in pomanjkanja. To je povedal grški prime minister Tsouderos, ki se je vrnil v London iz Zdr. držav in Srednjega Vzhoda.

V zimskih mesecih, je dejal Tsouderos, je pomiralo po 1000 ljudi na dan. Za to strahoto so odgovorni Osiščniki, ki nalašč zadržujejo ladje z živili. Ladje, ki so teoretično bile dovoljene v grške vode že pred štiri meseci, so bile zadržane in samo štiri ladje z živili so aktualno dospelo v Grčijo, nekaj hrane pa je bilo poslano iz Turčije.

Nemški in italijanski vojaki v Grčiji so siti in se norčujejo iz lačnega prebivalstva. Posebno se v tem odlikujejo nemški častniki, ki s smehom in grobimi šalami mečejo sestradanim ljudem kakšne drobtine od svojih bogato obloženih miz, potem pa se zabavajo, ko gledajo, kako planejo nesrečniki za vsakim vrženim kosčkom kruha ali mesa.

Odrpito pismo predsedniku Rooseveltu zahteva napoved vojne Finski

Organizacija, American Council on Soviet Relations, je poslala te dni predsedniku Rooseveltu odrpito pismo, v katerem je bila zahteva po napovedi vojne Finski. Pismo je podpisalo 337 prominentnih Američanov in med temi so bili tudi široko znani posamezniki kot Louis Bromfield, Helen Keller, Franz Boas, antropologist; Reid Robson, CIO pred-

Italijansko priznanje o sistematičnem odporu slovenskega naroda

"Regime Fascista" od 6. junija je objavil o odporu slovenskih rodoljubov proti italijanski vojski naslednji komentar: "Že več kot leto dni se vrši guerilska vojna, atentatom sledijo sabotažna dejanja, na organizacijo sejmov se odgovarja z uničevanjem železniških prog, strelja se na poštne vagonne in vlake in število naših žrtev raste na stotine. To je podla in zahrbtna vojska, strašnejša od normalne vojske. Sovražnik je povsod in nikjer. Toda naivno bi bilo misliti, da je sovražnik samo partizan, ki živi po skrivljivih, v gozdu. Zločinci in parizani, ne bi mogli živeti, če jih ne bi ščitila senca kolektivnega gibanja. Toda to ne pomeni, da je vse slovensko prebivalstvo sovražno razpoloženo proti Italiji. Če tudi ne ljubijo Italijanov, in nimajo simpatij do fašizma, bi vendar večina prebivalstva želela, da se ga pušči na miru, in da se tako izogne strahotam vojne.

"Toda nekaj je pred vsem jasno: guerilska vojna bi se prav hitro končala, če bi prebivalstvo samo teden dni sodelovalo z našimi vojnimi oblastmi. Treba se je zavediti, da duh, s katerim so prežeti partizani, ni samo posledica dela komunističnih elementov, to je mešanica komunizma, nacionalizma in korupcije. To so trije elementi, ki delujejo proti nam v okupiranem ozemlju in ki so prodrli ponekod preko stare meje.

"Bilo bi drzno misliti, da bi poraz boljševidna zadostoval, da se napravi konec tem zločinskim napadom na naše vojake. Treba se bo boriti še nadaljnje borbe."

Italijanski službeni dokument priznava jugoslovanski odpor

Pod zgornjim naslovom prinaša na prvi strani "France" od 7. julija sledeč: "Po vseh predelih od Italijanov okupirane Jugoslavije nudi jugoslovansko prebivalstvo velik odpor proti fašističnem zavojevalcem. Prinašamo neki službeni italijanski dokument, ki iznova dokazuje, da sledijo Italijani vzhodu svojih nemških gospodarjev v barsbarskem postopanju proti civilnemu prebivalstvu zasedenega ozemlja.

— Jugoslav Information Center

800 aretacij zaradi prostitucije

V mesecih maju in juniju je bilo v New Yorku aretiranih 800 oseb zaradi kršenja postav glede prostitucije. To je naznanil urad okrajnega pravdnika, Franka S. Hogana, ki je dejal, da njegov urad zmirom zasleduje vso mogočo evidenco, ki odkriva raketirje na tem polju. Vzlic njegovemu poročilu pa se zdaj v New Yorku razgalja škandal, ki kaže na neznosne razmere in gnilobo v upravljanju ženskega sodišča in kontroliranju sifilisa pri prostitutkah.

Poroča Jugoslav Information Center, New York

Iz Jugoslavije

JUGOSL. ODDELKI V OFENZIVI

Iz Berna je bilo poslano telefonično poročilo New York Timesu, ki se glasi, da je posebni komunikci iz krogov jugoslovanskega generalnega štaba Draža Mihajlovića poročala, da so četniški oddelki podvzeli velike napade v Hercegovini proti položajem, ki jih okupirajo osištne čete.

Po zelo srditih borbah so četniki zavzeli mesto Ljubuški, ujeli 1.200 sovražnih vojakov in zaplenili velike količine vojnega materiala.

Četniško bojevanje v Hercegovini je postalo v zadnjem času tako velikega obsega, da so Nemci bili prisiljeni, da pošljejo veliko število avionov in težke artilerije ter tako prisilili na pomoč italijanskim četam. Teren severovzhodno Hercegovine je zelo neugoden za nemško "blitz" taktiko in osištne formacije, ki poskušajo da prodrejo skozi nedostopne prelaze, so navadno izpostavljeni uničenju.

Požiganje vasi v okolici Sinja

Italijani bombardirajo in požigajo vasi v okolici Sinja.

HITLER UTRJUJE DALMATINSKO OBALO

Pod gornjim naslovom prinaša "France" od 6. julija: "Z italijanske meje 5. julija. Vzdlž vse balkanske fronte gradijo Nemci obrambne utrbe. Več tisoč delavcev je za-

poslenih sedaj na nemško-hrvatski meji, da položijo antitankovske obrambne mreže in gradijo betonska zaklonišča. V mesta dalmatinske obale, katera so velikega strateškega pomena kakor na primer Trst in pomorska luka Pola, so bila poslana nemška ojačanja. Vzdlž obale kakor tudi med otoke, je položila italijanska mornarica mreže proti podmornicam.

"Italijansko prebivalstvo na dalmatinski obali je v neprestanem strahu radi nevarnih

GOVERNER LEHMAN SE JE IZREKEL ZA MEADA

Predsednik Roosevelt je dobil novega podpornika v svoji odobritvi kandidature senatorja Jamesa M. Meada za governorja države New York. Sedanji governor, Lehman, se je izrekel za Meada, o katerem je dejal poročevalcem v soboto, da je kandidat okrog katerega se lahko strnejo vse skupine z navdušenjem in zaupanjem v zmago

Lehman je dejal, da je senator Mead podpiral predsednika v vseh ozirih v koliko se vojnega prizadevanja tiče in to pred in po Pearl Harborju. Zato se je predsednik javno izrekel zanj in s tem dal prednost njegovi kandidaturi na demokratski listi.

Ta korak governorja je zopet povzročil šepetanje, da bo senator Mead povrnil Lehmanovo njegovo naklonjenost s tem, da bo, če bo izvoljen, imenoval Lehmana na izpraznjeno senatorsko mesto. Mead namreč sme, ako je izvoljen za governorja, imenovati svojega naslednika v senat, seveda le

zavezniskih podmornic. Ena sama vest o približanju neke podmornice zadostuje, da nastane prava panika in nemške mere opreznosti so same se povečale strah prebivalstva."

Še nekaj vesti iz zasužnjene Jugoslavije

Iz Berna javljajo, da je neka oseba, ki je prispela pred kratkem iz zasužnjene Jugoslavije, prinesla vest, da so očistili Beograd ruševin, toda dosedaj se še ni nič zidalo. Srbija nima mesa po cele mesece, ne kruha po več tednov. Za Nemece, ki so prispeli v Beograd, so otvorili posebne kladnice, a posebne za Srbe, kjer se prodajajo odpadki. Ta oseba ceni, da je bilo 30.000 žrtev ob priliki bombardiranja Beograda. Prav tako potrjuje prejšnja poročila, po katerih so Madžari pobili v Novem Sadu več tisoč ljudi.

Vesti, ki so prispeli v Bern iz Zagreba javljajo, da je ostal Zagreb 14 dni brez mesa. Od tn se tudi javlja, da Nemci vse pokradejo. Po poročilih iz Berna, je dal Nedić na zahtevo Nemcev aretirati bivšega senatorja Franca Smodeja in člana odbora Slovenskega Rdečega križa.

do volitev v letu 1943. Governor Lehman, ki je bil pred nedolgo zato, da bi bil kandidat za governorja podgovernor Polletti, ni tega niti omenil, ko se je napram časnikarjem izrekel za Meada.

Senator Mead bo tudi kandidat Ameriške delavske stranke (American Labor Party), toda radi te nominacije je nastalo v stranki ostro nasprotstvo. Desničarji so obdolženi po levicarijih, da igrajo politične manevre z Jim Farleyjem in Davidom Dubinskim. Levicariji bi menda radi dobili kontrolo nad stranko pri primarnih volitvah v avgustu.

OBDOLŽENI, DA SO POMAGALI SABOTAŽNIKOM

Zvezni detektivi so prijeli gorenjih šest oseb, ki so obdolžene, da so pomagale nemškim sabotažnikom, ki so se izkrcali na Long Islandu z nemške podmornice in so sedaj pred vojnim sodiščem v Washingtonu. Od leve na desno so (zgoraj): Hans Max Haupt, Harry Jaques in Otto Wergin. Spodaj: Mrs. Kate Wergin, Mrs. Lucile Froehling in Mrs. E. Jaques.

INVESTIRAJTE V AMERIKO
KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVINGS
BONDS in STAMPS

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation), Frank Sakser, President; J. Lapsha, Sec. - Place of business of the Corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Na celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—; za štiri leta \$18.—. Za New York na celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50. Za inostranstvo na celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenišil sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1243

NAŠE STALIŠČE

IV.

Mi smo torej z vso dušo za to, da se upostavi Jugoslavija in sicer prenovljena, večja, močnejša in svobodnejša Jugoslavija. Sami smo še iz tiste dobe, ko je šlo prvičkrat za ustvaritev Jugoslavije, in ne moremo danes pljuvati na stvar, ki nam je bila pred 25 leti sveta in resna in vredna ne samo dela, ampak tudi življenja. In čeprav bi naše lastne korenine ne segle tako daleč nazaj, pred nami leži zgodovina in ta nam govori, kaj so v tistih časih Slovenci govorili, pisali, delali in živeli—vse za Jugoslavijo! Če bi magari ne poznali poznejše zgodovine in ne vedeli, kakšen je položaj za jugoslovanske narode bil in kakšen je — ne moremo si misliti, da bi prvi snovatelji Jugoslavije med Slovenci in Hrvati in Srbi ne vedeli, kaj delajo. Mi smo torej z vso dušo za Jugoslavijo. Vsaka drugačna rešitev slovenskega in hrvatskega in srbskega vprašanja je za nas komaj prazna sanja, ki ne more prinesiti drugega kot velikansko razočaranje in—pogin.

Glede trditve o poginu nam bodo prav gotovo radi pritrdili vsi, ki poznajo položaj—glede nas Slovencev. Brez Jugoslavije smo mi Slovenci prvi na vrsti za pogin, toda—pri tem ne bo ostalo! Takoj za nami slede bratje Hrvatje in takoj za njimi ali celo že z njimi tudi Srbi in—Bugarji! Naj nihče nima glede tega kakih lahkovernih iluzij. To je bilo res pred zadnjo vojno, je bilo res ob in po zadnji vojni—to je toliko bolj res sedaj in bo ostalo res po sedanji vojni. Komur je treba te reči šele dokazovati, je slep in alepu razlagati svetlobo in barve—kaj pomaga!

Če pa brezpogojno trdimo, da smo za Jugoslavijo, da se obnovi in upostavi, pa seveda želimo in hočemo imeti čim boljše urejeno, čim močnejšo ter na zunaj in znotraj čim odpornejšo Jugoslavijo. Zato ne ostajamo zgolj pri klicu: Hočemo Jugoslavijo — ampak obenem razmišljamo, kakšna naj bi bila, po katerih potih bi se utegnili priti do zares dobre in vsem ustrežljive Jugoslavije, ki ne bo lepega dne zopet pokazala toliko notranjih in vnanjih slabosti, kot jih je pokazala ob zadnji svoji katastrofi.

Že ko je država ustanovljena in vsaj nazunaj nemoteno vodi svoje posle kot država, imajo njeni predstavniki in zastopniki in voditelji veliko nalogo, da noč in dan snujejo razna izboljšanja in delajo načrte za večjo notranjo slogo in za jačjo zunanjo odpornost države. Ko se razne slabosti samo teoretično odkrijejo ali dajo vsaj slutiti, je naloga vseh zainteresiranih; da resno razmišljajo, kako bi se dale take slabosti odpraviti.

Koliko bolj je tako razmišljanje in javno razpravljanje o takih zadevah na mestu v položaju, v kakršnem je Jugoslavija danes—oziroma je bila tik ob svojem razpadu! Razume se, da se ne ogrevamo za Jugoslavijo, ki bo živela spet kakih dve desetletji, na videz lepa in močna, v resnici pa trhla in polna notranjih razprtij, ki jih bo kak diktatura sicer tiščala k tlom, da ne bodo mogle izbruhniti, dokler—ne pride spet kak 6. april.

Na misel nam prihaja v tej zvezi znani testament kralja Aleksandra: Čuvajte Jugoslavijo! Naj je resničen ali izmišljen, naj je prišel iz ust umirajočega diktatorja ali po ustavi vladajočega kralja—pomenljiv je in mi si ga jemljemo k srcu! Mi želimo po najboljši volji doprinesiti svoj drobec k temu, da se ta testament izvrši: Čuvajte Jugoslavijo!

Mi pođ naročilom: Čuvajte Jugoslavijo! — ne razumemo tega, da je treba podžigati k razporu Srbe in Hrvate in še Slovence po vrhu. Mi ne razumemo tega naročila tako, da je treba razpravljati o neki "Veliki Srbiji" in na drugi strani o neki "Veliki Hrvatski". . . Še manj razumemo to naročilo tako, da se obnovi v bodoči Jugoslaviji nadvlada enega naroda nad drugim, da se uvede neki neusmiljeni centralizem, ki naj bi mislil, da je Jugoslavija toliko kot Belgrad in državna blaginja toliko kot obnovljena moč "porodnice".

Mi tudi nečemo razumeti naročila: "Čuvajte Jugoslavijo v tem smislu, kakor da je zgolj "srbstvo" hrbitenica države in da naj se vse drugo posrbi ali pa gre k vrugu. Tudi ne priznamo, da je čuvanje nad Jugoslavijo toliko kot tiščati v ospredje vprašanje pravoslavne ali katoliške vere, zakaj dovolj dolgo smo v Ameriki, da vemo, kako je s takimi vprašanji. (Dalje.)

OBLETNICA IZDAJSTVA JUGOSLAVIJE

Dne 25. marca je minilo leto dni, odkar sta v gradu Belvedere podpisala takratni ministrski predsednik Dragiša Cvetković in zunanji minister Cincar-Marković za takratno kraljevino Jugoslavijo protokol o pristopu Jugoslavije k Trojnemu paktu. . . Vsi se spominjamo govorov, ki sta jih takrat izrekla zlasti Reichsminister von Ribbentrop in ministrski predsednik Cvetković, ki se je takrat poslužil svojega srbskega jezika. . . Nikdo ni mislil v vrstah zarotnikov, da bo nemška vojska osvojila Beograd že tretji dan po izbruhu vojne. Strahovito so se poleg izdajalskih srbskih vladinorcev zaračunali tudi angleški vladni krogi, ki so mislili, da bo Jugoslavija dajala odpor, ki bo koristil angleškemu vojnemu vodstvu. . . Tako je končala Jugoslavija veld izdajstva njenih zadnjih oblastnikov. . . (Tako piše "Štajerski Gospodar" o državnem udaru v Beogradu, 26. marca 1941. — Op. ured.)

KRUTA USODA

Velikokrat, ko mi misli ne najdejo nikake druge poti, opazujem človeško življenje od strani in premišljam: Ali je človek upravičen lastiti si mejo med rojstvom in smrtjo? . . . Kadar si ob taki misli nadam prostovoljno nalogo razrešiti to vprašanje, se mi stavlja toliko različnih ovir na pot rešitve tega vprašanja da bi

DRŽAVLJANSKI PRIBOČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri ispitju za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav. v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov. In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York

najraje zaklicali: "Bog Stvarnik, krivičen si!"

Predrzne so te besede, in naj mi bodo odpusčene, ako niso v soglasju s postavo Stvarnika. Vendar se mi pa vidi krivično da viharji prodirajo rodovitna in zlahka drevesa, med tem ko se nedotaknejo kisle trave in strupenega bršljana. . . Krivično se mi vidi, da morajo umirati mladi, pri naj boljšem zdravju in veliko do-brega obetajoči ljudje, še pred no okusijo dvomljivo sladkost življenja, medtem, ko se pohabljeni in kriminalno navdahnjeni ljudje, ki so rojeni v grehu svojih staršev in so nem samo v breme in nevarnost, privlečejo brez kakega večjega truda do viška človeške starosti.

Do takih predrznih očitkov me sili misel na nenadno smrt Lojzeta Curelina, 20-letnega sina ugledne in spoštovane Cuzelne družine v Brooklynu, ki mu je bila potegnana nit življenja v hladni vodi jezera Twin Lakes pri Milford, Pa., kjer je bil na odhodu pri svoji mami, ki je v bližini tega nesrečnega kraja vzdrževala turistično podjetje.

Ne bom opisoval življenja pokojnega Lojzeta, ker bolj popolno ga ne more nobeden opisati, kakor ga je opisal v svojem članku "Imeli smo v poljanu cvet" Mr. L. Z.

Pravijo, da človek ni vreden življenja, ako se ne potru-di toliko, da po smrti ne zapusti dobrega spomina za seboj. Pokojni Lojze je kot dober otrok svojih staršev in prijatelj vseh, že, rekel bi, v otroški dobi poskrbel kot zelo nadarjen mladenič za to čednost.

Ko sem stal ob njegovem mrtvaškem odru, sem opazoval cele vrste prijateljev in znancev, ki so se prišli pokloniti Lojzetovim ostanokom.

Kakor črna oblak na jasnem nebu, je ležala temna senca na nemih obrazih teh ljudi. Videl sem, da vsakega posameznega muči v njegovi notranjosti tisto nerazrešljivo vprašanje kakor mene samega: Zakaj je vendar moral umreti ravno on? Saj je bil ravno on vsvarjen kot vzor popolnega človeka, in ki bi v vrhu mojstra Stvarnika zmožno izpopolnjeval njegovo delo.

Čutil sem z vsakim posameznim, da nosimo v srcu samo eno željo: željo, kako pomagati. Kako pomagati ubogi materi, ki je z izgubo otroka ljubljene-ga zadobila rano v materinsko srce, da se ji ne bo nikdar več zacelila; kako pomagati strizemu očetu, iz katerega duše se je videl samo pekoči

SOBE V NAJEM

2, 3 in 4 sobe — Lepe, velike sobe, nanovo preurejene se dajo po nizki ceni v najem na 418 W. 46th Street, blizu 9. Avenue, New York City, 7-28, 29, 30.

RAZGLLEDNIK

Piše Anna P. Krašna

Z vojaškimi častmi

Pretekli teden so v Norfolk, Va., pokopali s polnimi vojaškimi častmi 29 članov posadke potopljene nemške podmornice. Ta ameriška novica je bila prenešana potom radijskega omrežja po celem svetu. Poslušali so jo četrniki v Jugoslaviji, guerilski borci po vseh podjarmljenih deželah in ruski borci ter rusko ljudstvo, ki se baš v tem trenutku bori na življenje in smrt s sovražnikom, ki se zaganja z vsemi silami in hrabre vrste rdeče armade, katera zamažaka odprtja druge fronte, ki bi sovražnika udarila v hrbet in ga pomagala zmleti v prah še letos.

Posadka podmornice je prišla v ameriške vode, da po banditsko uničuje ameriške la-čje in življenja ameriških mornarjev in oni, ki so pridrili tej posadki časten vojaški pogreb, so hote ali nehote istočasno žalili spomin nešteti žrtvi, ki so padle pod kruto nacijsko nasilnostjo tekem te vojne, bodisi v ameriških vodah sami, ail pa po deželah, ki so jih Naciji podjarmili.

Posebno mora zaboleti taka novica vsakega zavestnega Slovana. Naciji, ki danes odprto po radiju in potom svojih razglasov ter časopisja oznanjajo svetu uspehe svojega načrta iztrebljenja slovenskih ljudstev, uživajo v kljub temu pri zapadnih narodih še vedno priznanje poštenih vojskvalcev. Sami so dokazali že sto in stokrat, da se poživljajo na mednarodna vojaska prava glede vojskovanja na vodi, v zraku in na suhem; s pobijanjem nedolžnih talcev na debelo so kršili in kršijo vsaki dan vojni zakon, ki prepoveduje vojskovočim se narodom ali državam direktno pobijanje civilistov. Z milijoni zločinov, ki so jih zakrivilji nad Poljaki, Čehi, Jugoslovani, Rusi in drugimi so dokazali, da so narod banditov in zločincev, katerim ne gre do pogrebi z vojaškimi častmi, pač pa bi moral ves demokratični svet brez oklevanja strniti vse svoje moči in jih umičiti tako, da bi nikdar več ne bili na razpolago lakomnemu svetovnemu profiterstvu kot morilec in u-

ogenj obupa in kako utolažiti brate in sestro Heleno, katera se je strta od žalosti le še s težavo držala po koncu. . . Kadar pa gospodari višja sila, sila, katera mi ne razumemo, in ki bi bilo predrzno segati v njeno področje, je človeška pomoč zeman. Zaman je iskati oprijema v praznoti, v kateri je možno, da zadenemo še na drugo nezgodo. . . Ob takih življenskih udarcih (Nadaljevanje na 4. str.)

ničevalci mirnih in poštenih ljudstev in narodov.

Slovani v Ameriki se vspejubujamo k vzajemnosti in slogi, da bodedo tako združeni mogli toliko uspešne pomagati Ameriki in zaveznikom sploh do končne zmage. Visoko dvigamo zastavo, ki nam je dala pravico do svobodne besede, do življenja v tej zemlji. Z iskrenostjo delamo to in niti na misel nam ne pride, da bi varali svojo novo domovino. Pri najtežjih industrijskih delih drži močna slovenska roka v enakomernem tempu pogon produkcije, ki naj skoro doseže stopnjo, ki nam bo dala orožja in potrebnega vojnega materiala za zmago nad Hitlerjem in njegovimi pajdaši. S sklicavanjem zborovanj predstavnikov slovenskega življa v tej deželi spodbujamo naše priseljeno in tu rojeno slovensko ljudstvo k lojalnosti do Amerike, k žrtvovanju vsega, kar moremo žrtvovati, da nam bo zagotovljena zmaga nad osovšem.

Povsod se poznajo sledi našega trdega dela za Ameriko, našega iskrenega glasu za obrambo naše nove domovine. Kreпки fantje iz naših slovenskih vrst vslopajo v armado z zavestjo, da morajo storiti vse, da se uniči sovražnika-zločinca, ki je položil svojo kruto in zversko roko na žene in otročice, na brezmočne vojne ujetnike, na cele narode, ki si jih je na zločinski način podjarmil.

Vso to silno zavest in vse to pravično sovraštvo do našega skupnega sovražnika nosimo v sebi, potem pa čitamo ali silimo novico o z vojaškimi častmi pokopanih banditih — pa se nekaj utrže v vsem trdnem nizu naših iskrenih prizadevanj in se vprašamo: ali je to mogoče?

Ali je to le formalistično početje starih vojaških čeladnikov, katere ameriško časopisje že dolgo biča, ali je tista pogubna patetična brezbriznost, ki je tako daleč od realitike te vojne kot stari jezuzalemski križarji? Te vrste avanture s častnimi pokopi in razglašanje istih po svetovnih radijskih omrežjih ne bodo prinesle ne druge fronte, ne potrebnega medsebojnega zaupanja in ne zmage. Ameriško ljudstvo, ki je tekem zadnjih mesecev zahtevalo in doseglo marsikatero čistko, bo moralo v tem pravcu še nadaljevati.

JERRY KOPRIVNEK in njegov orkester na glasbah Teresijka Polka Na planincah—valček št. M 573 in DEQUENES UNIVERSITY TAMBURICA — št. M 571 Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL Inc. 483 West 42nd Street, New York

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku) RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$ 2.⁰⁰

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani.

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Narodite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N. Y.

NOVA LETEČA TRDNJAVA ZA AMERIŠKO VOJSKO

Prizor v Burbank, Calif., ob prilici izgotovit ve velikega bombnika B-17 za armado.

Najnovejša izdaja splošno znane slovenske koračnice

SOLDIERS ON PARADE

MLADI VOJAKI Priredil za PIANO HARMONIKO Jerry W. Koprivšek Cena 40 centov

Narocilo lahko pošljite na Slovenic Publishing Co 216 W. 18th St., N. Y. C

Kratka Dnevna Zgodba

JANEZ ROŽENOVET:

ZGODBA O DOBREM ČLOVEKU

Konec vasi sta si bila sosed... revni kajzar... bogati skopuh...

Revešino taremo, ti pa razdajajš, kakor bi bili bogatini! In kajzar je nato zmeraj odvrnil...

Sel je kajzar v gozd in srečal žalik-ženo. Žalik-žena je dejala: "Dober človek si in tu imam zate hlebec kruha, ki nikoli ne mine..."

Kajzar je bil darila vesel ker tak hlebec je pri hiši z otroki kaj vreden. Kruh je bil neizrečeno dober in hlebec dobro velik...

Pa je potrkal na kajzarjeva vrata pozno zvečer sestradan revež, ki je pri skopem sosedu zaman prosil in ni mogel več napreči. Kajzar ga vzame v hišo...

Žena je moža očitala, da je lpkomiselnu zapravl hlebec mož se je pa branil: "Zdravi smo, lahko si bomo še kruh služili..."

Kruh je reveža tako pokrepečal, da je drugi dan lahko odšel naprej. Čez osem dni se je pri kajzarju oglasil romar...

"Na božji poti mi je Mati božja v cerkvi razodela, da bom umrl precej, ko se povrnem domov. Imam samo eno stvar..."

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto...

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Leubach
COLORADO: Pueblo, Peter Oullig
INDIANA: Indianapolis, Frank Zupanec
ILLINOIS: Chicago, J. Berča
MICHIGAN: Detroit, L. Flecker

[Kajzar je pomislil, da do jeseni otroci še lahko bosji hodijo in je dejal: "Zavarujte za začetek moje revščino..."

Da je agent več provizije zasluzil, je dal se svoji dve njuvici zoper točo zavarovati. Agent je bil vesel in kajzarjeva prijaznost ga je tako povzdignila...

Ko je žito najlepše kazalo, so prihrumeli nad skopuhovo polje težki oblaki in napravili točo, ki je vse sklatila. Tako ostro je šla toča samo po skopuhovih njivah...

Sosed kajzar je planil vanjo in resil s težavo iz nje skopuha, ki je šilil v goreče podstrešje, kjer je imel denar skrit. Ta čas je pa veter zanesel ogorke na kajzarjevo streho...

Spet je žena kajzarju očitala: "Vidiš, zdaj imaš pogorišče za svojo dobroto! Kaj si sel sosedu reševati, namesto da bi bil varoval svojo streho!"

Kajzar pa se je branil: "Z dobro voljo storjeno dobro delo ni nikoli zavrženo! Kaj boš tarnala, živi smo ostali vsi in za škodo smo zavarovani..."

Res bi bila pokopala občina, da ni kajzar zanj poskrbel. "Sosed je bil in nekakšno škodo je bilo, če se ne bi zanj zavzel," je sodil.

Zavarovalnica je poslala kajzarjevo škodo čenit agenta, ki je pred poljubnim letom njegovo premoženje zavaroval. "Zdaj je prilika, da mi dobro vrnem," je dejal agent...

Pa pride k njemu župan in pravi: "Zaradi troje kajze je bil pri cesi ovinek. Daj, danakni se z novo toliko nazaj, da ovinek izravnamo in ne bo kdaj nesreče..."

Steirischer Heimatbund prvič svojim novim tovarišem lahko spregovoril ter jim naznanil, da so po želji Fuehrerja istega dne postali nemški podaniki pri istočasni izročitvi tozadevnih listin...

V njihovi se sedaj nadaljevala na vinogradno področje Wisefi, kjer so Gauleiterja pozdravili naseljenici, ki so prišli iz Besarabije. Pred šolskim poslopjem ga je sprejela skupina mož in žen...

V sijačno okrašeni dvorani Heimatbunda v Rann-u so Gauleiterja pričakovali vsi Sturm fuehrerji ter krajevni pooblaščenici krajev, ki so naseljeni z Gottschee-jerji. Po pozdravih z godbo je Gauleiter Laforce pozdravil Gauleiterja...

Naslednjega dne je Gauleiter Ueberreither obiskal Brege, Haselbach, Gurkfeld, nadalje vzorno kmetijsko posestvo Grobdorf, Arch, Brundl itd. Povsod v dohni reke Save ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo in sprejelo.

da ovinek izravnamo in ne bo kdaj nesreče, ker je zmerom več avtomobilov. Samo vidi, občina nima deparaja!"

Kajzar je prepustil svet brez odgovornosti. Žena je godrnjala: "Ze tako imamo malo zemlje, ti jo pa še zastopaj odstopaš za čisto..."

Ko se je vrnil, mu je dejal župan: "Sodnja bo prodajala posestvo tvojega rajnega sosed in si sklenili smo, da je najbolj prav, če kupiš ti, ki si dober človek in imaš zdaj denar. Nič te ni bo prišel dražit!"

Mož je dejal: "Nisem bil nikoli hud, vendar še bolj me življaerje veseli, ko veš tudi ti, da dobro delo ni nikoli zavrženo in da je zares bogat le, kdor daje..."

Kajzar in njegova žena sta dajala tudi odslej obilo in vsem ki so bili potrebni. Zato ni do smrti zmanjkalo ne njima ne njenim otrokom.

In ker beseda nikoli ne mine se je do danes ohranilo hišno ime "Pri kajzarju," in ohranila se je za vse čase tudi zgodba o dobrem človeku.

GAULEITER JE OBISKAL NASELJENCE V SPDNJE ŠTAJERSKIH ORMEJNIH KRAJH.

(Naslednji članek prinaša v Mariborn izhajajoči tednik "Štajerski Gospodar" z dne 27. marca 1942. V članku so seveda prava slovenska imena krajev navedena v nemščini. — Op. ured.)

Gauleiter dr. Ueberreither je obiskal nemške naseljenice v obmejnem področju v okraju Rann ter v dolini reke Save. Bilo je v torek 17. marca, prvega lepega pomladanskega dne...

Tukaj je v eni sami knjigi vse, kar vam je treba vedeti o TEM—KAR ŽELITE PRIDE LATI! 16.000 člankov vam podrobno pokažni vse o vrtnarstvu, o kmetiji in selstvu, o gojenju in skrbi vrta. Najnovejša pa je VRTNARSTVO BREZ ZEMLJE; nova metoda za uničevanje škodljivcev, polenje divjih rastlin, nove sestavine cretila...

PONUDBA ZA POLOVICNO CENO

Zadnja popolnoma nova izdaja slovite prve petčletniške vrtnarske "biblije" —

The Garden Encyclopedia

PREJ \$4.— Sedaj samo \$1.98

V ANGLEŠCINI V LICNI IN TREPENI PLATNENI VEZAVI SKORO 1400 STRANI — 750 SLIK Popoln voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnogo NOVE snovi novih ilustracij! Nikdar prej in nabreže nikdar pomnje — za tako nizko ceno!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČ POTEBA! Nič visokih besed — vse je jasno, razloženo, uporabno.

POŠLITE ZA KNJIGO SE DANES. KER JE ZALOGA OMEJENA! — NAROČITE LAHKO PRI: Knjigarni Slovenic Publishing Co. 216 West 18th Street New York, N. Y.

1/2 Price Offer!

The Latest Brand-New Edition of the Famous Original Amateur Gardeners' "Bible"

THE GARDEN ENCYCLOPEDIA

Formerly \$4.00 Now only \$1.98

EVERY word, page, picture complete—with most NEW material, NEW illustrations! Never before—perhaps never again—at this low price! The only Garden Encyclopedia prepared expressly for the amateur's needs! No heavy technical talk—everything is clear, explicit, usable. Answers any garden question quickly. Nearly 1400 pages, 750 pictures.

Over 500,000 Copies Sold at Higher Prices!

Here is a single book is EVERYTHING YOU NEED TO KNOW ABOUT ANYTHING YOU WANT TO GROW! 10,000 articles furnish every detail of information about planning, planting, fertilizing and caring for your garden. New features include Soil-less Gardening, new methods of detaching plants from Plastic Gardening, New Flower Arrangement! Alphabetical arrangement of subjects enables you to find what you want quickly. Prepared for all U. S. climates, soils, seasons and methods by American experts. Edited by E. L. D. Seymour, R.S.A. Produced by gardening authorities. The Philadelphia Inquirer's garden editor called this "the Garden Book complete, all that real gardeners will ever need or want for what they have or dream of!" Order this amazing bargain now!

Abecedno kazalo vam pove kako, kar želite. Prirejeno za vsako posebej v Zdravilnih držayah, za vsako zemljo in vsako sezono.

To knjigo je uredil E. L. D. SEYMOUR, B. S. A., poznana oseba v vrtnarstvu, ki ga cenijo vrtnarski izvedenci.

Knjigarni Slovenic Publishing Co. 216 West 18th Street New York, N. Y.

Odgovori na vsako vprašanje o vrtu

TRIJE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

Zupan Zalogar je povabil "neodvisno mešcanstvo", kakor je stalo v povabilu, naj se zbere v nedeljo popoldne na vrtu...

Zalogarjevi prijatelji so hodili okoli ljudi in jih naganjali, naj se vsi udeležijo nedeljskega shoda...

V gradu so se začudili, ko so zvedeli, kaj pripravljajo "navadni ljudje." Kdo bi si mislil, da je mogoča taka in tolika predznost!

"To je škandal, to je neodpustna predrznost! Te ljudi je treba poraziti, ukrotiti!"

Sklenili so, da skličejo svoje pr rivržence ob istem času v nedeljo na grajsko dvorišče...

"Zato je treba sredstev," je dejal Zavinsčaku in mel s kazalcem in palcem čes, daj denarja!

Zavinsčak je segel v žep in mu odšel nekaj bankovcev. "Ako zmanjka, pridite zopet!" je dejal...

Oskrbnik je spraval polovico denarja v svoj žep, z drugo polovico je pridobil nekaj podkupljivih ljudi...

V nedeljo popoldne se je zbralo na gostilniškem vrtu "Pri zlati kroni" vse polno občinstva...

"Živijo župan Zalogar! Živijo neodvisno mešcanstvo!" tovalci. Ko je ljudstvo zagledalo prihajalce...

Župan je odzdravil na vse strani. Ljudstvo se je razdelilo po stedi, da je bila napravljena pot do govorniškega odra...

Nanj je stopil občinski svetovalec in županov namestnik mešcan Trampuž, in je pozdravil občinstvo...

"Pozdravljam vas, dragi mešcani, v imenu sklicateljev! Povabili smo vas, da se pomenimo o prihodnjih volitvah..."

Govornik je moral utihnuti zakaj ljudstvo je začelo kričati, da ni bilo slišati jasne besede...

Županov namestnik, mešcan Trampuž, je mahal z rokami, da je ljudstvo utihnilo...

"Sicer pa jaz samo odpiram zborovanje in prosim gospoda župana, da prevzame besedo," je dejal in stopil z odra...

"Resno je bilo njegovo lice, oko mu je gledalo mirno. V ponosu mu je zaigralo srce, ko je videl pred seboj glavo pri glavi..."

"Občinske volitve" tako je začel s krepkim glasom, ki ga je bilo slišati daleč na cesto...

"Resnično!" se je oglasilo iz množice. "Dosljej smo se vladali sami, dosljej smo gospodarili sami..."

"Dobro! Res je!" je zahrmelo med ljudmi. "Tuji ne bodo naši gospodarji!" je zaklical župan...

"Računam na vašo moštost in prepričan sem, da ostanete zvesti načelom svojih dedov."

Zasumelo je med množico, več rok se je dvignilo kakor k prisegi.

"Kako se godi domačin pod tujevo peto, to nam jasno govori zgodovina našega starodavnega mesta...

Zopet se je dvignil vihar odobravanja. Župan je potegnil z roko po laseh, ki so se mu vsipali na čelo, in je nadaljeval...

"In to mesto hočemo ohraniti sebi in svojim potomcem. Če pride tuje med nas, nam je dobrodošel in ljub gost..."

(Nadaljevanje prihodnjich.)

Dva močna ameriška prezidenta

Malo je znano, da je bil prvi bitni hudi, da vas nisem spoznal." Potem je pa razjahal konja...

Številne tolpe Indijancev so pomenili v krajih, kjer je bil Washington zaposlen kot zemljemerec...

Takim dogodovčinam z Indijanci se je moral Washington zahvaliti, da je zaslovel že v mladosti in da je postal leta 1754 ko mu je bilo šele 22 let...

V tej vojni je Washington zopet dokazal svojo moč. Vojaki so popravljali neko trdnjavo ko je prihajal k njim v civilni obleki krepak mož...

"Jaz" se je začudil korporal. "Jaz nam jim pomagam? Saj sem vendar korporal."

"Oprosfite, gospod korporal — je dejal jezdec, — ne smete

KRUTA USODA

je edina pomoč, stisniti skupaj trdno voljo prenesti udarec z mislijo, da ni nikdar tako hudo, da bi ne moglo biti še hujše...

Upam pa, da bo za stariše, brate in sestro pokojnega Lojzeta ta grozni udarec zelo omiljen, ako pomislijo, da ravnno v času, ki ga preživljamo, na milijone materam in očetom krvavi srce, katerih otroci v najboljši mladosti po nedolžnem krvavijo in umirajo na bojiščih in jim ni niti toliko dano...

Z mislijo na to upam, da bo družina Currel lažje prenesla ta erozni udarec, in želim, da jim čas vsaj delozha zaceli rane.

F. R. V.

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas je nujno potreben

Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

- NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI VSEBINA ATLASA
Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.
Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.
Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.
ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.
NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih radevednost nima obzorja
40 centov
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

TEŽKI VOJAŠKI PROMET PREKO JUGOSLAVIJE

Tuji vojaški viri v Ankari poročajo, da Nemci skozi Jugoslavijo prevažajo velike množine lahke in težke artilerije na Bolgarsko...

AMERIŠKI LETALCI VIDIJO V TEMI

V Cambridge, Mass., je pred nedolgo izšlo društvo American Optical Society poročilo, ki pravi, da je bila iznajdena "črna luč"...

VPRASHANJA IN ODGOVORI

Kdo je moder? — Kdor se od vsakega uči.
Kdo je močan? — Kdor premaga samega sebe.
Kdo je bogat? — Kdor se zadovolji s svojim.
Kdo je spoštovan? — Kdor spoštuje druge.

VEST F KOMU POMAGATE... AKO PRISPEVATE ZA U. S. O.
Illustration of a soldier.